

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

**Correlation between School Principal Good Governance
Administration and Teacher Job Satisfaction in Schools
under Khonkaen Primary Educational Service Area 1**

อัษฎางค์ แสงวงการ, ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์, สมชาย ตั้งศุภศิริ,
ปราการ บุตโรจน์โท, อนุช ธรรมวรรณ และวิวัฒน์ กุลแสนเตา
Aussadang Savangkan, Dutsadeewat Kaew-In, Somchai Tangsupasiri,
Prakan Butyojanto, Anuch Tamawan and Wiwat Koolsantao
โครงการจัดตั้งวิทยาลัยมหานครขอนแก่น
Mahanakorn Khonkean College Established Program, Thailand
Corresponding Author, E-mail: info@esu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 310 คน ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านหลัก

นิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านความสำเร็จของงาน

3. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r = .85$)

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา; ธรรมาภิบาล; ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The research objectives were to study the correlation between school principal good governance administration and teacher job satisfaction in schools under KhonKaen primary educational service area 1. The sample of 310 respondents derived by stratified random sampling and simple random sampling consisted of teachers in schools under KhonKaen primary educational service area 1. The data collecting tool was a questionnaire with overall .98 reliability. The statistical package software was employed for analysis of percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings are the following:

1. The school principal good governance administration in schools under KhonKaen primary educational service area 1 as a whole and in detailed dimensions are at high level. The highest activity is rule of law following in descending order as morality, transparency, responsibility, efficiency and participation.

2. Teacher job satisfaction in schools under Khonkaen primary educational service area 1 as a whole and in detailed dimensions are at high level. The first three highest dimensions of job satisfaction following in descending order are responsibility, respect, and relationship with colleagues and superiors. The lowest job satisfaction is job accomplishment.

3. The correlation between school principal good governance administration and teacher job satisfaction in schools under KhonKaen primary educational service area 1 as a whole is positive with .01 statistical significance and with high level ($r = .85$).

Keywords: School Principal; Good Governance; Teacher Job Satisfaction

1. บทนำ

จากการที่รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูประบบราชการ เพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติตั้งนั้นสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักการดังกล่าว ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (Runcharoen, 2004 : 200-202) โดยเป้าหมายสำคัญของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีคือการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคส่วนในสังคมกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีจุดหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนา

ทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่ง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคี และรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่อาจจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้ถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (Development of Civil Servants, Institutions, 2003 : 21)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นผู้นำในการบริหารงานที่จะนำไปให้เกิดประสิทธิภาพ การที่จะเป็นผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้ผู้นั้นจะต้องบริหาร 3 ปัจจัยได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การบริหารตนเอง การบริหารคน การบริหารงาน โดยเฉพาะ

ในเรื่องการบริหารคน เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องมีและสร้างภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ปรับใช้แนวคิดทฤษฎีการเป็นผู้นำมาใช้ในสิ่งแวดล้อมในองค์กร เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมขององค์กรดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลจึงเห็นหลักการหรือแนวความคิดที่ดีต้องนำมาใช้ในการบริหารการศึกษา และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะทำให้การผิดพลาดในการทำงานมีน้อยที่สุด และสังคมภายนอกจะเข้ามามีบทบาท มีส่วนรวมในการจัดการ ในการกำหนดทิศทาง กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ภารกิจของสถานศึกษาดังนั้น ความโปร่งใสและการตรวจสอบได้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกหน่วยงานสถานศึกษาจะต้องปฏิรูปตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมต่อสาธารณชนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการในการทำงานร่วมกันในสถานศึกษาและทำงานเป็นทีมไม่ใช่เพียงแต่นำบุคคลหลายๆ คนมารวมกันเท่านั้นแต่จะต้องมีการร่วมแรงร่วมใจและมีเป้าหมายร่วมกันด้วย (Lakkam and Wannakit, 2017 : 133-144)

การบริหารจัดการในการศึกษาได้มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาน

ศึกษาไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นไปตามทางที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดแล้วจะช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่และพึงพอใจในงานจึงนับได้ ความพึงพอใจของการปฏิบัติงานของครูผู้สอนจะมีทิศทางไปทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารของผู้บริหารนั่นเอง ดังมีผู้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนคือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นทำงานมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ (Government Gazette, 2003 : 143) ซึ่งความพึงพอใจของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคคลพัฒนาและบริหารงานต่างๆ ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะครูผู้สอนที่เป็นผู้รับนโยบายต่างๆ จากผู้บริหารไปใช้ในการปฏิบัติงานผู้บริหารจึงต้องใช้แรงจูงใจ เพื่อโน้มน้าวจิตใจในการที่จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน การที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกพอใจหรือมีเจตคติที่ดีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน จะมีผลทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จึงเป็นความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสำหรับผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ความพอใจอาจจะเป็นบวกหรือเป็นลบก็ได้ ในสถานการณ์การทำงานในทางทฤษฎีแล้ว

ผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องให้ความพอใจ เพราะว่าผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะเกี่ยวพันกับความ ต้องการของบุคคล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มาประยุกต์ใช้ ในการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล โดยคาดว่าครูจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนบรรลุตาม เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพ ของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา จำนวน 1,600 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (Fongsri, 2006 : 109) ได้กลุ่มตัวอย่าง 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

4. สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านความสำเร็จของงาน

3. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r = .85$) เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง ($r = .62 - .91$) โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงสุดคือ หลักความคุ้มค่ากับเงินเดือน และหลักการมีส่วนร่วมกับความสำเร็จของงาน ($r = .91$) รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($r = .90$) ในขณะที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่ากับสภาพการปฏิบัติงาน ($r = .62$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ

ด้านหลักนิติธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวงทบวงกรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้นสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จึงควรนำหลักการว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เรียกกันว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักการดังกล่าวประกอบด้วยหลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า (Runcharoen, 2007: 200-202) สอดคล้องกับผลการวิจัยหลายเรื่อง เช่น ดุสิต เจนวนิธิ (Cenwithi, 2008 : 77) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย พบว่า 1) การปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหาร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก บังอร จันกรม (Chankrom, 2009 : 88) ศึกษาเรื่องการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของฉัตรยุพิน บ่ายเที่ยง (Baithiang, 2009 : 98) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาล ตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านความรับผิดชอบ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นมีความสำคัญกับงานที่บุคลากรแต่ละคนปฏิบัติอยู่ ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นอาจเกิดจากการได้รับมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบใหม่ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจสอบหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการประเมินภายนอกทุกๆ 5 ปี ทำให้โรงเรียนแต่ละแห่งได้มีการปรับปรุงพัฒนาระบบงานในโรงเรียนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นระบบการบริหารจัดการ ระบบการเรียนการสอน และระบบสวัสดิการต่างๆ จึงทำให้ครูมีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยหลายเรื่อง เช่น ศุภกิตต์ ศีลอุดม (Siludum, 2009 : 79) ได้ทำการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษาร้าน “Hair Built” จำแนก

ตามระดับการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือนอายุการทำงาน ซึ่งมีปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านนโยบาย ด้านวิธีการควบคุมบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในการปฏิบัติงานร้าน Hair Built มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านวิธีการในการควบคุมบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาววิมิตราภินันท์ (Mitraphinanth, 2008 : 65) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทอิมิสัน คอนโทรล เทคโนโลยีส์ จำกัด จำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษาฝ่ายระยะเวลาในการทำงาน และตำแหน่งงานมีปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย นโยบาย และการบริหารโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการความปลอดภัยในการทำงานพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทอิมิสัน คอนโทรล เทคโนโลยีส์ จำกัด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้า และเพื่อนร่วมงานด้านนโยบาย และการบริหารด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมานพ ไตรโยธี

(Tritothi , 2009) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียน ด้านปัจจัยจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง และโดยรวมอยู่ระดับมาก

3. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r = .85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์เป็นคำที่รวมที่รวมอยู่กับกลุ่มคำประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา กลุ่มดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ นักรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนหนึ่งมองว่าธรรมาภิบาล เป็นนิติใหม่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบสามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการบริหารที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับคุณค่าที่มีลักษณะในเชิงสถาบันดังนี้คือ ความเป็นประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน การระับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ความโปร่งใสและการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ของระบบราชการ ซึ่งจากหลักการดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัวร์ (Moore) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพบว่า มีหลายปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความร่วมมือของเพื่อนร่วมงานและความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาการติดต่อสื่อสารต่างๆ สถานภาพ และการยอมรับนับถือโอกาสก้าวหน้าในการทำงานความสารถของร่วมงาน ความสอดคล้องระหว่างงานกับความสามารถและความถนัด ความเหมาะสมระหว่างปริมาณงานในหน้าที่กับความรับผิดชอบการอุทิศตน เพื่อหน่วยงานความยุติธรรมในหน่วยงานและสวัสดิการของหน่วยงานอย่างไรก็ดี จากข้อค้นพบดังกล่าว ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ควรจะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการนั่นเอง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากแต่ด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ดังนั้นควรให้ความสำคัญ และเอาใจใส่กับการปฏิบัติในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้

ข้าราชการครูและผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญร่วมกัน เป็นต้น

1.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านความสำเร็จของงาน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสนใจในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ร่วมงานให้มากยิ่งขึ้น และการช่วยเหลือให้ครูประสบความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติและที่ได้รับมอบหมายให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อยู่ในระดับสูง ($r = .85$) ดังนั้น หากต้องการให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรให้ความสนใจโดยนำหลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ประสิทธิภาพของโรงเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

2.3 ควรศึกษาเชิงลึกโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแต่ละด้าน

2.4 ควรมีศึกษาในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา หรือรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เช่น รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

References

- Baithiang, C. (2009). Management by Corporate Governance, Perception of Employees in Local Administrative Organization, Tha Chang District Singburi. *Independent Research Report Bachelor of Arts Degree in Strategic Development*. PhraNakhon Si : Ayutthaya Rajabhat University.
- Cenwithi, D. (2008). Relationship between the Implementation of Good Governance Principles. School Administrators and School Effectiveness. Under Office of Loei Education Service Area 1. *Master of Education Thesis Faculty of Management Studies Loei Rajabhat University*. Loei : Rajabhat University.

- Chankrom, B. (2009). School Administration using Good Governance Principles. Based on the Teacher's Comments. Under the Jurisdiction of Samutprakarn Educational Service Area 1. *Master of Education Thesis Faculty of Management Studies*. Bangkok : Thonburi Rajabhat University.
- Development of Civil Servants, Institutions. (2003). *Self Management Course Management Course: New Public Sector Management Series 5 Creating a Good Corporate Governance System*. Bangkok : Athity Products Group.
- Fongsri, P. (2006). *Educational Research*. Bangkok : Printing Dept.
- Government Gazette. (1999). *The Office of the Prime Minister The Establishment of a Good Business Administration System*. (10 August 1999). Government Gazette, 116(63).
- Government Gazette. (2003). *Royal Decree on the Principles of Business Administration, 2003* (9 October 2003), Royal Gazette, 120(100).
- Mitraphinanth, P. (2008). Job Satisfaction of Employees of EMS Engineering Controls Co., Ltd. *Independent Study in Educational Administration*. Bangkok : Sripatum University.
- Runcharoen, T. (2004). *Efficiency of Good Governance in School Management*. Khonkaen: Khonkaen University.
- _____. (2007). *School Administration Reform Education*. Bangkok: Lp Press.
- Siludum, S. (2009). Job satisfaction of employees: Case study "HAIR BUILT". *Independent Study Report*. Bangkok : Sripatum University.
- Tritothi, M. (2009). Job Satisfaction of Employees of Local Administrative Organizations in Muang District, Chiang Rai Province. Chiang Rai province. *Master's thesis*. Chiang Mai : Chiang Mai University.